

Wierzę w miłosierdzie Boga

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

- Wyjaśnienie, czym jest czyściec.
- Omówienie roli odpustów.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest czyściec;
- tłumaczy, dlaczego dusze trafiają do czyśćca;
- podaje przykłady, w jaki sposób pomóc duszom czyścowym;
- wyjaśnia, czym są odpusty;
- tłumaczy, jak uzyskać odpust zupełny.

Pojęcia i postaci

Czyściec, odpust zupełny.

Wartości

Modlitwa za zmarłych.

Metody i środki

Praca z tekstem na podstawie pytań, miniwykład, burza mózgów, film, praca z podręcznikiem, rozmowa kierowana, pytania do pracy z tekstem.

Propozycja realizacji

Modlitwa na rozpoczęcie

Chwała Ojcu.

Cele lekcji. Nauczyciel podaje cele w języku ucznia: będę wiedział, czym jest czyścić; będę umiał wyjaśnić, jak pomóc duszom czyścowym; będę wiedział, czym jest odpust zupełny i jak go uzyskać.

Metoda – praca z tekstem na podstawie pytań. Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z pytaniami do tekstu lub odczytuje je uczniom (załącznik 1). Następnie prosi ich, żeby zapoznali się z tekstem z podręcznika (punkt: „Z życia wzięte”) i żeby na tej podstawie odpowiedzieli na poniższe pytania:

– Jakie emocje towarzyszyły bohaterom tekstu, gdy jechali na koncert i gdy pierwszy raz zobaczyli scenę?

Radość, zachwyty, ekscytacja itp.

– Dlaczego nie mogli wejść na koncert, pomimo tego, że mieli bilety?

Nie mieli odpowiedniego ubrania.

– Jakie emocje mogły im towarzyszyć, gdy musieli opuścić halę i czekać przed drzwiami?

Złość, żal, smutek itp.

– Kogo pomocy potrzebowali, żeby wejść na zabawę?

Rodzice musieli im dowieźć stosowne ubranie.

Po zakończonej pracy nauczyciel prosi uczniów, żeby odczytali swoje odpowiedzi. Można również polecić uczniom, żeby zapoznali się z tekstem, a później zadaje im kolejne pytania i prosi, żeby na nie odpowiedzieli. W razie potrzeby nauczyciel koryguje odpowiedzi uczniów i naprowadza ich na właściwe wnioski.

Metoda – miniwykład. Nauczyciel, odwołując się do właśnie zakończonego ćwiczenia, wyjaśnia, że na dzisiejszej lekcji będzie mowa o czyścicu. Przypomina, że trafiają tam dusze osób, które są zbawione, ale potrzebują jeszcze dodatkowego oczyszczenia. Żeby tam się dostać w chwili śmierci, trzeba być w stanie łaski uświęcającej. Jeśli jednak ktoś ma na sumieniu grzechy lekkie lub ciężką na nim kary za grzechy (nauczyciel

może wyjaśnić, że ten temat zostanie omówiony w dalszej części lekcji), dusza takiego człowieka potrzebuje stanu oczyszczenia. Miała ona możliwość doświadczenia boskości i miłości Boga, ale ze względu na swoją niedoskonałość wobec piękna Boga niejako sama usuwa się sprzed Jego oblicza, aby się oczyścić i w konsekwencji móc się z Nim zjednoczyć. Cierpienie dusz czyśćcowych nie polega na przypalaniu ogniem czy jakis torturach. Dusza doświadczyła wspaniałości Boga i wie, że nie jest na razie godna Go oglądać. Smutek i żal jest spowodowany rozłąką z Bogiem. To cierpienie jest podobne do cierpienia przeżywanego przez dusze potępionych. Dusze czyśćcowe mają jednak pewność, że ich męka kiedyś się skończy. To daje im nadzieję i ochłodę w cierpieniu, bo z czyśćca można przejść tylko do nieba. Jak pamiętamy, bohaterowie historii z początku lekcji potrzebowali pomocy rodziców. Podobnie dusze czyśćcowe potrzebują naszej pomocy, ponieważ same nie mogą już wpłynąć na swój los. Naszym zadaniem jest pomóc im, żeby jak najszybciej mogły zjednoczyć się z Bogiem.

Metoda – burza mózgów. Nauczyciel prosi uczniów, żeby powiedzieli, jak ich zdaniem my (Kościoł pielgrzymujący) możemy pomóc duszom czyśćcowym (Kościołowi oczyszczającemu się). Należy dążyć to tego, żeby uczniowie wymienili modlitwę, Msze Święte, ofiarowanie cierpienia, ofiarowanie dobrych uczynków oraz odpusty.

Metoda – film. Nauczyciel zapowiada uczniom, że za chwilę zobaczą film, w którym autor tłumaczy, czym jest odpust i jak go uzyskać. Prosi, żeby uczniowie, oglądając nagranie, wynotowali najważniejsze treści na temat odpustów. Można także poprosić część klasy, by skupiła się na tym, czym jest odpust, a pozostałych uczniów na tym, jak go uzyskać.

<https://www.youtube.com/watch?v=5Vj9o5sWpx4> (dostęp: 1.05.2023).

Po obejrzeniu filmu nauczyciel może dać uczniom kilka minut na dokończenie pisania odpowiedzi, a potem prosi ich o odczytanie wyników pracy. Nauczyciel na zakończenie podsumowuje pracę uczniów, precyzując raz jeszcze, czym są odpusty. Wyjaśnia, że w czasie spowiedzi darowana jest nam wina za nasze grzechy, ale pozostaje kara. W czasie naszego życia możemy uzyskać dla siebie odpust zupełny (należy zaznaczyć, że nie jest on przeznaczony tylko dla osób zmarłych) i oczyścić się z kar za grzechy. Jeżeli jednak tego nie zrobimy, to po śmierci będziemy musieli odpokutować za nasze winy. Aby uzyskać odpust dla siebie lub dla zmarłej

osoby, należy spełnić warunki określone przez Kościół. Należą do nich: modlitwa w intencjach Ojca Świętego, brak przywiązania do jakiegokolwiek grzechu, Komunia Święta i czyn odpustowy.

Czym jest czyn odpustowy? – Jest to konkretne działanie, które określił Kościół. Może to być nawiedzenie cmentarza, odśpiewanie pieśni, omówienie modlitwy itp. Czyny odpustowe są różne, ale zawsze nawiązują do konkretnej uroczystości.

Metoda – praca z podręcznikiem. Uczniowie samodzielnie lub w grupach wykonują ćwiczenie 1 z podręcznika (punkt: „Praca na lekcji”). Po zakończeniu pracy uczniowie prezentują swoje odpowiedzi.

Metoda – rozmowa kierowana. Nauczyciel prosi uczniów, żeby zastanowili się, dlaczego warto modlić się za zmarłych. Należy doprowadzić uczniów do wniosku, że po pierwsze, jest to wyraz miłości wobec tych, którzy od nas odchodzą. Za życia często nam pomagali, więc i my powinniśmy im pomóc po ich śmierci, bo sami nie mogą już nic zrobić. Po drugie, warto kultywować tradycję odpustów i innych modlitw za tych, którzy umarli, żeby po naszej śmierci kolejne pokolenia modliły się za nas. Po trzecie, wszyscy jesteśmy Kościołem – my pielgrzymujemy, a oni się oczyszczają. Jako wspólnota powinniśmy sobie pomagać. Kto wie, może dzięki naszej modlitwie jakaś dusza skończy stan oczyszczenia i stojąc przed Bogiem z wdzięczności za nasz gest, będzie prosiła Boga o łaski dla nas.

Podsumowanie lekcji

Czyściec to stan, w którym znajdują się dusze zbawionych, którzy potrzebują jeszcze ostatecznego oczyszczenia. Jego powodem mogą być grzechy lekkie obciążające sumienie lub kary za grzechy, których nie odpokutowali, żyjąc na ziemi. Odpust to darowanie kary za grzechy odpuszczone co do winy w sakramencie pokuty. Możemy ofiarować odpusty za dusze czyścicowe lub za samych siebie, spełniając warunki określone przez Kościół.

Modlitwa na zakończenie

Z podręcznika.

Praca domowa

Z podręcznika.

Korelacja z edukacją szkolną

- Język polski:
Pogańska a chrześcijańska wizja sądu i kary po śmierci w literaturze na podstawie drugiej części *Dziadów* A. Mickiewicza.
- Muzyka i plastyka:
Przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.
- Język obcy nowożytny oraz język mniejszości narodowej lub etnicznej:
Słownictwo religijne: np. niebo, piekło, sąd ostateczny, czyściec, Apokalipsa.

Załącznik 1

- Jakie emocje towarzyszyły bohaterom tekstu, gdy jechali na koncert i gdy pierwszy raz zobaczyli scenę?
- Dlaczego nie mogli wejść na koncert, pomimo tego, że mieli bilety?
- Jakie emocje mogły im towarzyszyć, gdy musieli opuścić halę i czekać przed drzwiami?
- Kogo pomocy potrzebowali, żeby wejść na zabawę?